

ביאורים במאמרי רבינו

מאמרי חסידות
מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
עם ביאור ופירוש

מאמר ד"ה
פדה בשלום נפשי גו' ה'תשל"ט
ט' כסלו, אור ליו"ד כסלו, ה'תשל"ט

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

קובץ זה נדפס על-ידי ולזכות
לעילוי נשמת
ר' מרדכי
וזוגתו מרת חיה מושקא שיחיו
בן שבת

ולזכות
ליאור בת מרדכי,
יהושע בן אברהם שיחיו
יזכו להצלחה רבה ומופלגה בכל
אשר יפנו בגשמיות וברוחניות

ולזכות ר' דוד ציון בן יצחק
וזוגתו זהבה בת מרדכי שיחיו
לרפואה שלימה וקרובה
ולהצלחת בית הספר החדש
'מנחם מענדל אקדמי'
סגל המורים והמורות וכל
העוסקים במלאכת הקודש

קובץ זה נדפס
לעילוי נשמת
הו"ח התמים
ר' יעקב
בן הרה"ח מאיר צבי ע"ה

סטמבלר

חסיד נאמן ומסור
לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נלב"ע י"א ניסן ה'תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה

קובץ זה נדפס
לעילוי נשמת
ר' צבי הירש ב"ר מרדכי
ומרת מנוחה ברכה ב"ר נתן נטע
ציבין

נדפס על-ידי
בנם ר' אהרון ומשפחתו שיחיו
להצלחה רבה ומופלגה
בכל אשר יפנו

קובץ זה נדפס
לעילוי נשמת
ר' צבי הירש
ב"ר חיים שאול ע"ה

טובנבלאט

נלב"ע ליל ש"ק
כ"ט אדר ה'תשפ"א
הנהיג וחינך
את משפחתו ברוח חסידי
ובהתקשרות לרבי נשיא דורנו
ת.נ.צ.ב.ה

נדבת משפחתו שיחיו

קובץ זה נדפס
לעילוי נשמת
מרת בת שבע
ב"ר משה זלמן ע"ה

נלב"ע
כ"ט מר חשוון ה'תשע"א

נדפס על-ידי משפחתה שיחיו

קובץ זה נדפס
על-ידי הרוצה בעילום שמו
לקבלת פני משיח צדקנו
לנחת רווח חסידי
מכל יוצאי חלציו
ולהצלחה רבה ומופלגה
בכל אשר יפנה

פתח דבר

בשבח והודיה לה' יתברך, מוגש בזה לפני ציבור הלומדים מאמר נוסף בסדרת 'ביאורים במאמרי רבינו'.

מאמר זה נאמר על-ידי כ"ק אדמו"ר בהתוועדות מוצאי שבת פרשת ויצא ט' כסלו, אור ליו"ד כסלו ה'תשל"ט, ויצא-לאור מוגה בקונטרס ט"ו"ד כסלו ה'תשמ"ט.

בקונטרס זה נוספו למאמר קיצורים וסיכומים, ונתבארו הענינים והמושגים המובאים בו.

הביאורים נלקטו ונכתבו על ידי הרה"ת ר' מנחם מענדל שיחי' אשכנזי, והסתייענו רבות בהסברים שהשמיע הרה"ח ר' יואל ע"ה כהן בהזדמנויות שונות.

*

תודתנו נתונה להרה"ת לוי יצחק שיחי' אפשטיין על עריכת הביאורים.

תודתנו נתונה להרה"ת מנחם מענדל (בהרח"ש) שיחי' כהן ולהרה"ת חיים לייב שיחי' זקס על הערותיהם המועילות.

כמו כן אנו מודים להנהלת קה"ת על נתינת רשות מיוחדת להדפסת המאמרים.

*

מאמר מבואר זה, מצטרף למאמרים ושיחות שיצאו לאור על ידינו בשנים קודמות, ובייחוד לסט הספרים "ביאורים במאמרי רבינו", שני כרכים, המאגד שלושים ואחד מאמרים, מסודרים לפי מועדי השנה, ערוכים מחדש בצורה בהירה. את הספרים ניתן להשיג בקה"ת ובחנויות הספרים המובחרות.

לבקשת רבים, ניתן להוריד את הקונטרס, כמו גם הקונטרסים האחרים שנתבארו על ידנו, בכתובת: www.biurim.022.co.il.

*

כבר אמר דוד המלך, "שגיאות מי יבין" (תהלים יט, ג), ויתכן שנפלו אי-הבנות בעניינים המבוארים. על כן בקשתנו שטוחה בפני ציבור המעיינים לשלוח אלינו את הערותיהם ונתקנן בהזדמנות הראשונה אי"ה.

יהי רצון מהשי"ת שהעיסוק בדא"ח בכלל ובתורת רבינו במיוחד, יזרז את קיום הייעוד: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיה יא, ט).

ט"ו"ד כסלו ה'תשפ"ב

כתובת למשלוח הערות: ת.ד. 485 כפר חב"ד. או: mm.ashkenazi@gmail.com

תוכן כללי

ביאור עניין הפדיה בשלום גם כשיש מלחמה * שלוש דרגות בבירור נפש הבהמית, והנעלה ביותר - מצד בחינת היחידה * בעבודה על-ידי טעם ודעת או גילוי הרצון - יש מקום ללעומת-זה * שלושה אופני מלחמה, והקשה ביותר הוא במשא ומתן באמונה * על-ידי גילוי היחידה - גם הבירורים הקשים נעשים בדרך שלום ואינו נתפס בהם

בס"ד. מוצאי ש"פ ויצא, ט' כסלו, אור ליו"ד כסלו, ה'תשל"ט*

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי¹, ומבאר בעל הגאולה במאמרו ד"ה זה (שנדפס בספרו שערי תשובה²)³ דפירוש פדה בשלום (בשלום דוקא) הוא שהפדי'ה היא באופן שהמנגד מתבטל לגמרי, שלכן אין צריך למלחמה כלל. ועל דרך שהי'ה בימי שלמה⁴, שכל הגוים נתבטלו לגבי שלמה שלא על ידי מלחמה, שלכן נקרא בשם שלמה כי שלום הי'ה בימיו⁵. ומדייק בהמאמר⁶, דכאשר נמצאים במצב שאין מנגדים כלל, למה צריך פדי'ה. ויש לומר הביאור בדיוק זה², כי פירוש פדה בשלום הוא לא שהשלום בא לאחרי הפדי'ה (היינו שהפדי'ה היא בדרך מלחמה ואחר כך נעשה שלום), כי אם, שהפדי'ה (עצמה) היא בשלום², ולכן מדייק, שבמצב של שלום אין צריך לכאורה לפדי'ה.

(3) פי"א (נה, ד ואילך).

(4) וראה לקמן סעיף ב דאמיתית ענין פדה בשלום נפשי הוא למעלה יותר גם מהשלום שהי'ה בימי שלמה.

(5) כמ"ש (דברי הימים א כב, ט) שלמה יהי'ה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו.

(6) שם - נו, א.

(* יצא לאור בקונטרס ט"ו"ד כסלו - תשמ"ט, "לקראת ט' כסלו, יום ההולדת דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקל"ד) ויום ההילולא שלו (בשנת תקפ"ח), וי"ד כסלו, יום הגאולה דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקפ"ז).. ט' כסלו תשמ"ט.

(1) תהלים נה, יט.

(2) ח"א (שער התפלה) מט, א ואילך.

ביאורים במאמרי רבינו

ג. "כי פירוש פדה בשלום .. שהפדיה (עצמה) היא בשלום"

כלומר, הרבי מדייק בפסוק שזה "שנמצאים במצב שאין מנגדים" (לשון אדמו"ר האמצעי בשאלתו), הוא מלכתחילה, שכן צורת הפדייה אינה בדרך מלחמה אלא בשלום (שכן מאיר גילוי אור אלוקי שכולם בטלים בפניו כדלקמן במאמר). ולכן גם בשעת הפדייה מדובר "במצב של שלום". וזהו דיוקו של אדמו"ר האמצעי, שבמצב של שלום - מדוע צריך פדיה?

א. "הגוים נתבטלו לגבי שלמה שלא על-ידי מלחמה"

בשונה מהמצב שהיה אצל דוד המלך, שנאמר עליו "דם לרוב שפכת גו'" "איש מלחמות אתה" (דברי הימים א כב, ח. כה, ג) כדלקמן באריכות במאמר סעיף ה.

ב. "ויש לומר הביאור בדיוק זה" דלכאורה אינו מובן, מה הקושי ב"פדייה בשלום": אמנם כעת "נמצאים במצב שאין מנגד", אבל עדיין לא מופרך שהיתה תחילה פדיה לביטולו ולאחר מכן נעשה שלום.

ויש להוסיף עוד דיוק, דבפסוק זה גופא כתיב פדה גו' מקרב לי, דזה שפדה נפשי הוא מן המלחמות הבאים עלי⁷, והיאך שייך שהפדי'ה מן המלחמות היא פדי'ה בשלום, דלכאורה הם שני ענינים הפכים.

סיכום: אדמו"ר האמצעי מבאר שפירוש 'פדה בשלום' הוא שהפדייה היא ללא מלחמה, כבימי שלמה. ומקשה שם מדוע צריך פדיה במצב של שלום? ויש להוסיף שהרי בלשון הפסוק מפורש "מקרב לי" ואיך שייך פדיה בשלום ממלחמה?

ב) ויש להוסיף, דשני ענינים אלו (פדה בשלום ומקרב לי) הם לא רק שני הפכים (סתם) אלא שהם הפכים מן הקצה אל הקצה. דהנה הטעם על זה שמלחמה נקראת בשם קרב מלשון קירוב (אף שמלחמה הוא היפך ענין הקירוב), הוא (כמובן מהמאמר⁸), לפי שעיקר ותוקף של מלחמה הוא כשהיא באופן של קירוב. דהנה במלחמה יש שני אופנים. ששני הלוחמים הם בריחוק זה מזה, אלא שזורקים (אחד על השני) אבני חצים ובליסטראות וכיו"ב. או ששני הלוחמים מתקרבים זה לזה (בקירוב מקום) ועד שהם נאבקים זה עם זה⁹, ויאבק איש עמו¹⁰, שהם מתקרבים זה לזה (לא רק במקום, אלא) גם בגופם⁷, ועד דשני הלוחמים חובקים זה את זה⁷. דמלחמה זו (תכלית הקירוב) היא מלחמה קשה ביותר.

ועל דרך זה הוא לאידך, שגם השלום שבפסוק זה הוא (לא שלום סתם, אלא) תכלית השלימות שבשלום. וכמו שמבאר בעל הגאולה בהמאמר¹¹ דאמיתית הענין דפדה בשלום נפשי הוא שאלו שהיו מקודם שונאים ומנגדים הם "נעשים אוהבים גמורים", דענין זה הוא למעלה גם מהשלום שהי'ה בימי שלמה¹², דהשלום שהי'ה בימי שלמה הוא שכולם נתבטלו מצד הגילוי

(7) פרש"י לתהלים שם.

(11) פי"א - נו, א.

(8) בתחלתו - מט, א.

(12) כמפורש בהמשך תער"ב שבהערה הבאה. ועל פי זה יומתק הלשון דבעל הגאולה שם "בדרך שלום . . . כמו לעתיד לבוא . . . וכהאי גוונא הי'ה בימי שלמה". כלומר, יומתק הלשון 'כהאי גוונא' שכן שבימי שלמה זה היה רק כהאי גוונא ולא ממש כמו שיהיה לעתיד לבוא.

(9) גם מלחמה על ידי חרב היא דוקא בקירוב מקום. דזהו החילוק שבין חרב לקשת. אבל אין זה בקירוב דהנאבקים. וראה לקמן סעיף ו.

(10) וישלח לב, כה.

ביאורים במאמרי רבינו

ה. "ועד ששני הלוחמים חובקים זה את זה" הטעם שחובקים זה את זה, הוא מכיון שהאחד לא רוצה להרוג את השני - שהוא יתבטל, אלא לכבוש אותו שיהיה תחת רשותו ויוכלל בו (שערי תשובה ח"א מט, ב).

ד. "שהם מתקרבים זה לזה גם בגופם" כגון שנוגעים בידיהם אחד בגוף השני (אך עדיין לא חובקים).

אור¹ (אבל לא נהפכו לקדושה)¹³, ואמיתית ענין השלום (שגם המנגד נהפך לקדושה) יהיה לעתיד לבוא¹⁴, כמ"ש¹⁴ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכס אחד, ועל דרך זה בנוגע לבעלי חיים – וגר זאב עם כבש וגו'¹⁵, ועד שגם הנחש (פתן וצפעוני¹⁶)¹⁶ יהפך לטוב, כמ"ש¹⁷ גם אויביו ישלים אתו זה הנחש, וכמו שהיה בתחלת הבריאה (לפני חטא עץ הדעת) שהיה שמש גדול¹⁸ 18. ויתירה מזו יש לומר, דכיון שכל ירידה היא צורך עליה, בהכרח לומר, שבירור ועליית הנחש לעתיד לבוא תהיה למעלה יותר גם מהדרגא ד"שמש גדול" שהיה לפני הירידה¹⁹. ועל פי זה צריך להבין עוד יותר מ"ש פדה בשלום גו' מקרב לי, והרי הקרב והשלום שבפסוק זה הם שני הפכים מן הקצה אל הקצה, ואיך זה פדה בשלום גו' מקרב לי. (התירוץ בשאלה זו ראה בסעיף ז).

ה"ג. ב"ר רפנ"ד. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ס"ע תרג ואילך).

18) סנהדרין נט, ב.

19) וכמובן גם מזה שבתחלה, אף שהיה "שמש גדול" היתה אפשרות לירידה עד לחטא עה"ד, מה שאין כן לעתיד לבוא שלא תהיה אפשרות לירידה. וראה עד"ז סה"מ עטר"ת ע' תטו.

13) ד"ה פדה בשלום תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב פ' שעד - ע' תשסט).

14) צפניה ג, ט. - הובא במאמר הנ"ל שם.

15) ישעיה יא, ו ואילך.

16) ישעיה שם, ח. וראה פרש"י שם. מצודות שם. ועוד.

17) משלי טז, ז. ירושלמי תרומות פ"ח סוף

ביאורים במאמרי רבינו

יהפך לטוב. וכמ"ש בישעיה (יא, ח) בנוגע לעתיד לבוא "ושעשע יונק על חור פתן" ופירש במצודות דוד שם "תינוק היונק יתעסק לשמוח בהושטת ידו על הנקב אשר הפתן יושב שם ולא יזיקנו", דהיינו שהנחש יהפוך להיות שעשוע לתינוק.

ט. "הנחש .. שהיה שמש גדול"

בתחילת הבריאה הנחש היה משמש ומסייע לקדושה. וראה בגמ' (סנהדרין נט ע"ב) "דתניא ר"ש בן מנסיא אומר שאלמלא לא נתקלל נחש כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים אחד משגרו לצפון ואחד לדרום להביא לו סנדלבונים טובים (שם אבן טוב) ואבנים טובות ומרגליות וכו'".

וכמו מציאות ה'קליפה' לפני החטא: קליפה באה להגן על הפרי וזה היה ענין הקליפה לפני החטא להגן על הקדושה (יהל אור ע' רח).

ז. "נתבטלו מצד הגילוי אור"

ראה בד"ה פדה בשלום תשכ"ו סעיף ז: "דזה שכל הגוים היו בטלים לשלמה [שלכן היה בימיו מנוחה ושלום] הוא שהיו בטלים להגילוי דאור אין-סוף שהאיר על ידו. ועל דרך זה הוא בנוגע לזה שבאו אליו מכל העמים לשמוע את חכמתו, דהטעם האמיתי על זה שבאו אליו הוא מפני שנמשכו לאלקות. כי הגילוי אור שהאיר אז, משך אליו את הנצוצות שבהעמים, בדוגמת אבוקה שמושכת אליה כל הנצוצות".

ז. " (אבל לא נהפכו לקדושה), ואמיתית ענין השלום יהיה לעתיד לבוא" ראה בארוכה בד"ה פדה בשלום תשכ"ו סעיף יא ובד"ה להבין ענין נרות חנוכה תשכ"ו סעיפים ט"י.

ח. "גם הנחש (פתן וצפעוני)" גם הנחש שתחילת החטאים היה ממנו

סיכום: במאמר מבואר ש"מקרב ל"י היא מלחמה באופן שהנאבקים קרובים זה לזה, שהיא קשה ביותר. ואילו תכלית השלום המדובר בפסוק הוא שהמנגד נהפך לטוב, כפי שיהיה לעתיד לבוא. ואם כן קשה יותר איך שייך "פדה בשלום .. מקרב ל"י".

ג) ויובן זה בהקדים המבואר בהמאמר דבעל הגאולה²⁰, ששני הענינים דקרב ושלום ישנם בעבודת התפלה. ולהעיר, דבכ"מ²¹ מבואר שהבירור דתפלה הוא בדרך מלחמה, שעת צלותא תפילה שעת קרבא קרב²², והבירור בדרך מנוחה (שלום) הוא על ידי עסק התורה²³. אבל בדרוש זה דבעל הגאולה מבואר, שגם בעבודת התפלה ישנם שני הענינים. האהבה²⁴ דבכל לבבך, שמצד בחינת נר"נ (נפש רוח ונשמה)²⁵, עם היות שגם על ידי אהבה זו הוא פועל שגם נפש הבהמית יהי' לה אהבת ה', בכל לבבך בשני יצריך²⁵, מכל מקום, מכיון

24) להעיר מהידוע שכל העבודה והיגיעה דתפלה היא לבוא למדת האהבה (קונטרס העבודה בתחלתו. שם ספ"ג). ובמילא כשאומרים שבתפילה יש שני הענינים - מלחמה ושלום, צריך לומר ששני הענינים קשורים עם אהבה, וזהו שאהבה דבכל לבבך ונפשך - היא מלחמה, ואהבה דבכל מאוּדך - שלום.

25) ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א במשנה. ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ.

20) פ"ה (נא, ד) ואילך.

21) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך) ותש"ד (פי"ט ואילך - סה"מ ה'תש"ד ע' 106 ואילך).

22) זהו הובא בלקו"ת ר"פ תצא. ובכ"מ. וראה זהו ח"א רמ, ב. ח"ג רמג, א.

23) להעיר גם מהמאמר דבעל הגאולה פי"א (נו, א) "ענין שלום . . וכמו כן על ידי עסק התורה".

ביאורים במאמרי רבינו

הדברים שעליהם הוא לומד) בצדקת ההלכה, אלא הוא לומד מבין ופוסק לעצמו, וב"כ התורה' הם מתבררים בדרך ממילא. כמ"ש "ותורה אור", האור אינו מתעסק לגרש את החושך אלא החושך נדחה ממנו בדרך ממילא. (ראה בסה"מ תש"ד עמ' 106, וראה בארוכה בד"ה פדה בשלום תשמ"א סעיפים ב"ג ובביאורינו שם). וראה במילואים משל לכך.

וזוהו בירור בדרך 'מנוחה'. [ומוסיף בסוגריים בדרך 'שלום'. ראה בעניין זה לקמן ביאור יז].

יא. "נר"נ"

'נפש', היא דרגה בנשמה שמתקשרת לאלוקות על-ידי הכוחות דנה"י (נצח הוד יסוד). 'רוח', זהו קשר לאלוקות על-ידי חג"ת (חסד גבורה תפארת). 'נשמה' פירושה, קשר לאלוקות על-ידי חב"ד. וכולם נחשבים לכוחות פנימיים המכוונים על-ידי השכל.

י. "הבירור דתפילה הוא בדרך מלחמה... והבירור בדרך מנוחה (שלום) הוא על-ידי עסק התורה"

בתפילה, האדם מנסה להתעורר באהבת ה' "בכל לבבך בשני יצריך", שגם הנפש הבהמית תאהב את ה'. דבר זה לא יקרה בדרך ממילא, אלא הוא צריך 'להתעסק' עם הנפש הבהמית להתמודד עם טענותיה ולשכנע אותה. בכך הוא 'יורד' ל'רמה' של הנפש הבהמית כדלקמן במאמר באריכות.

אולם בלימוד התורה, כאשר האדם לומד תורה, הוא מברר ומתקן את הדברים שעליהם הוא לומד. ש"על-ידי פסק ההלכה, הרי הדברים הגשמיים מתבררים, דמה שהוא כשר וטהור הרי הם מתקברים ומתעלים אל הקדושה, ומה שהוא טריפה וטמא הרי הדבר ההוא נדחה מגבול הקדושה". כלומר, כדי לברר הוא לא צריך 'לרדת' מדרגתו - להתעסק ולשכנע (את

שהאהבה דבכל לבבך היא מצד ההבנה וההשגה (שאלקות הוא טוב), ומכיון ששכל הוא בחינת פנימי (שמתלבש בהדבר שפועל בו)²⁶, הרי מובן דפעולת נפש האלוקית בנפש הבהמית שתאהוב את הויה הוא על ידי שנפש האלוקית מתלבשת בנפש הבהמית, שההתבוננות של נפש האלוקית צריכה להיות בעניינים כאלו ובאופן שגם נפש הבהמית יכולה²⁷ להשיג²⁶, הרי התלבשות זו (שנפש

26) ראה תו"א וישב כט, ב. המשך תרס"ו ס"ע קלה ואילך. סה"מ עת"ר ע' כה. ה'תש"י ע' 56. ובכ"מ.

ביאורים במאמרי רבינו

יג. "בעניינים כאלו .. שגם נפש הבהמית יכולה להשיג"

כדי להבין, מה הם אותם "העניינים שנפש הבהמית יכולה להשיג", צריך להקדים שישנם ב' סוגי התבוננות המעוררות אהבת ה':

א. "לאהבה את ה' אלוקיך כי הוא חייך". כלומר שהאלוקות הוא הטוב והחיים האמיתיים. זו התבוננות שיכולה 'לדבר' לנפש הבהמית, כי הנפש הבהמית מעוניינת ב'טוב וחיים', אלא שהיא מצד-עצמה חושבת שטוב וחיים ישנם רק בענייני העולם, ועל-ידי התבוננות ניתן לשכנע אותה שהטוב האמיתי הוא באלוקות.

ב. "כולא קמיה כלא חשיב". היינו שלגבי הקב"ה כפי שהוא בעצמותו, אין באמת שום ערך וחשיבות למעלות הנ"ל של טוב וחיים וכו' והכל כלא חשיב לגביו. וגם המעלות הנ"ל הם רק כפי שהקב"ה צמצם עצמו. התבוננות זו שייכת לנפש האלוקית, ואינה 'מדברת' אל הנפש הבהמית שכל ענינה וחפצה בטוב וחיים וכו' (ראה בד"ה תפלה למשה תשכ"ט סעיף ה).

על-כן, כאשר הנפש האלוקית צריכה לשכנע את הנפש הבהמית, היא יורדת בזה ממדריגתה, כי מתעסקת עם השגה נמוכה ופחותה יותר, השייכת לנפש הבהמית (ראה עוד בביאור יז).

יד. "באופן שגם נפש הבהמית יכולה להשיג" כלומר, נוסף לכך שנפש האלוקית עוסקת בעניינים שיכולים לעורר את נפש הבהמית, היא מסבירה אותם גם באופן מיוחד - על ידי

יב. "שכל הוא בחינת פנימי (שמתלבש בהדבר שפועל בו)"

ביאור הדברים: השכל, פועל על דבר שמחוץ אליו, על ידי שהוא 'מתקבל' אצלו. וכגון ברב ותלמיד - הרב מלמד את התלמיד שגם הוא ישתכנע באמיתות הסברא ויאחזו כך בעצמו. ולכן הרב צריך לצמצם את הסברא ולהתאים אותה לתלמיד. מה שאין-כן באדון ועבד, שהאדון אינו מתעסק לשכנע את העבד בצדקת ציווי אלא מצווה ומבטל את העבד (וזהו השפעה בדרך מקיף).

ועל דרך זה באדם עצמו: שכל פועל באופן 'פנימי', למשל כשהשכל משפיע על הלב לאהוב דבר מסוים. השכל מסביר ללב שגם הלב ירגיש שהדבר הוא טוב ואז הלב יאהב. וכן באימון היד לכתוב, השכל שבראש מלמד ומאמן את המח שביד שיקלוט בעצמו כיצד לבצע את הכתיבה. ואז הארה מהשכל התקבלה במוח שביד. וכל זה הוא על-ידי שהשכל מצטמצם ומתאים עצמו למקבל.

מה שאין-כן למשל כשהרצון (מקיף) רוצה שהיד תנוע, היד לא קיבלה את הרצון בתוכה, היא לא החלה לרצות בעצמה, אלא רק מבצעת את הרצון. לכן היד לא צריכה להתאמן כדי לבצע הרצון, ולא נעשה בה שינוי כתוצאה מביצוע הרצון. משום כך הרצון אינו צריך להצטמצם ולהתאים עצמו ליד אלא הוא פועל בדרך בעלות ושליטה (וראה עוד בביאור יז).

האלוקית מתלבשת בנפש הבהמית) הוא ענין של מלחמה²⁷. וגם האהבה דבכל נפשך, שמצד בחינת ח'ה, הגם שח'ה היא בחינת מקיף²⁸, והבירור דנפש הבהמית שעל ידי אהבה זו הוא (לא בדרך התלבשות, אלא) שמצד תוקף הרצון דנפש האלוקית (רצון שלמעלה מטעם) מתבטלים ממילא הרצונות דנפש הבהמית, אף על פי כן, מכיון שביטול הרצונות דנפש הבהמית הוא רק מצד התגברות הרצון דנפש האלוקית, היינו שגם עכשיו יש לנפש הבהמית בהעלם רצונות זרים אלא שמצד התגברות הרצון דנפש האלוקית אינם באים בפועל²⁹, לכן נכלל זה

ירידת השכל דנפש האלוקית בהשכל דנפש הבהמית, שעל ידי זה ה"מלחמה" גדולה יותר.

27) דנוסף לזה שכללות ענין השכל (גם השכל דנפש האלוקית) הוא בדרך שקלא וטריא שנתן מקום גם להאיפך³⁰ מיתוסף בזה גם

ביאורים במאמרי רבינו

טז. "חיה היא בחינת מקיף" חיה היא רצון תקיף לאלוקות שלמעלה מהשכל, אלא רק משום שכך הנפש רוצה (והרצון אינו מלוכב בהבנת האדם אלא מקיף עליו). בחינה זו אינה מתווכחת עם נפש הבהמית אלא מבטלת אותה בדרך ממילא.

יז. "גם עכשיו יש לנפש הבהמית בהעלם רצונות זרים אלא ש.. אינם באים בפועל" כמוכן, שיש הבדל משמעותי בין המנגד שנשאר בחיה שהוא רק בהעלם ולא בפועל, למנגד שנשאר בנר"ג.

ויובן זה בהקדים משל על ב' אופני הבירור הנ"ל (מלחמה ושלום) מאדם העומד למשפט (ראה ד"ה מחר חודש תשי"א ובהנסמן שם): אופן א' הוא שהקטיגור והסניגור מתווכחים זה עם זה ומתאמצים להביא ראיות התומכות בטענות שלהם. ולבסוף הסניגור הצליח להביא טיעון חזק להקל עם הנאשם, עד שגם הקטיגור הוכרח להסכים איתו. אופן ב' הוא כאשר המלך נכנס לבית המשפט, ואז הן הקטיגור והן הסניגור בטלים בפני הקרנת אור פני המלך ומזכים את הנאשם (שכן גם הקטיגור פועל בשליחות המלך). וכמ"ש "באור פני מלך חיים" (משל טז, טו. ובמצו"ד שם "כשהמלך מאיר פניו למי, ומראה פנים צהובות ושחוקות, היא לו לחיים כי הרבה טובה ביד המלך").

משלים מהעולם שלה. וזו ירידה נוספת לנפש האלוקית - מלבד עצם העיסוק בעניינים אלו, גם הדרך להסבירם.

טז. בהערת רבינו 27 "בדרך שקלא וטריא שנתן מקום גם להאיפך"

כלומר, אפילו השכל דנפש האלוקית עצמו, כאשר עוסק בעניינים הגבוהים השייכים רק לנפש האלוקית (עוד קודם ששומע את טענות וקושיות הנפש הבהמית) כבר "נותן מקום גם להאיפך", כיוון שעניין השכל הוא שיש סברא לכאן וסברא לכאן, ובזה הוא נותן מקום להאיפך. ונוסף לזה, בעומק יותר: בהתקשרותו באלוקות נרגש שהיא משום שכך השכל מוכיח ומחייב, על-כן מתחייב מזה שבאם ההוכחה תהיה הפוכה, הסברא אינה נכונה. ובאם תהיה קושיה על כך, אי אפשר לבטל אותה אלא היא דבר הדורש תירוץ. [ולמרות שבשכל דנפש האלוקית, מונחות הסברות של אחדות ה' בפשטות, הרי זה מפני שההוכחות אצלו הם בפשטות].

התוצאה מזה היא, שבדרגת "בכל-לבבך" הנפש הבהמית אינה 'מתבטלת' מראש (כפי שזה בדרגת "בכל-נפשך", כדלקמן), אלא היא מקשה ומתווכחת על צדקתה.

בהעבודה דבירור שבדרך מלחמה. וענין פדה בשלום נפשי הוא בהאהבה דבכל מאדך, שמצד בחינת יחידה". כי כיון שבחינת היחידה אין כנגדה לעומת זה,

ביאורים במאמרי רבינו

יח. "בחינת יחידה" ההבדל בין דרגת "יחידה" לשאר הדרגות בנשמה ("נפש, רוח, נשמה וחייה") הוא, ששאר הדרגות בנשמה, התקשרותם לאלוקות מתוארת ב'ציור' ו'תואר' מסויימים: 'נפש', היא דרגה בנשמה שמתקשרת לאלוקות על-ידי הכוחות דנה"י (נצח הוד יסוד). 'רוח', זהו קשר לאלוקות על-ידי חג"ת (חסד גבורה תפארת). 'נשמה' פירושה, קשר לאלוקות על-ידי הבנה, ואילו 'חיה' היא, קשר לאלוקות על-ידי רצון שלמעלה מהשכל. וכל זה מוכיח שהם עצמם אינם אלוקות, אלא הם צריכים לפעולה או ציור מסוים כדי להתקשר לאלוקות.

מה שאין כן "יחידה" לא מתוארת בציור ותואר מסוים אלא רק ("יחידה מלשון) 'יהוד', ללא כל 'ציור' ו'תואר', משום שהתקשרותה באלוקות אינה (מוגבלת ו) מושתתת על טעם, סיבה או 'ציור' כלשהם, אלא היא בעצמה אלוקות. וראה במילואים א.

דוגמה להתקשרות היחידה אפשר לראות בקשר שבין בן לאביו: קשר זה איננו מותנה בכך שהבן יקיים את רצון האב, ואפילו לא באהבתו מעומק ליבו את אביו. הקשר ביניהם הוא הרבה יותר עמוק - האב והבן אינם שני דברים נפרדים שנתקשרו זה בזה, אלא הם מהות אחת. מהות הבן הוא האב עצמו, אלא שנמשך ובא בגוף אחר (שכן כח ההולדה אינו כח ליצור דבר אחר אלא להמשיך את מהותו הלאה). וכך יחידה מהותה אלוקות כפי שבא בלבוש נבדל של נברא.

ליתר ביאור: לכאורה יש לתמוה, מה הפירוש בכך שהאב והבן הם מהות אחת? אמנם הבן בא מהאב, אך בפועל יש לכל אחד לכאורה 'אני' משלו וגוף משלו, ובכך הם שנים? ראה במילואים ב.

אופן הא' נקרא בשם מלחמה, כיוון שגם כשהסגור מצליח להביא טיעון חזק להקל עם הנאשם, והקטגור מוכרח להסכים איתו - הרי עדיין בסתר ליבו ממשיך הקטגור להעדיף שהצדק יהיה איתו, שכן נטייתו השכלית היא להחמיר. [כמו כן סברות הקטגור אינן נטולות הגיון אלא שסברות הסניגור טובות יותר. לכן סברות הקטגור במידה מסויימת נשארות קיימות].

וכך גם בנר"נ, לאחר שנפש האלוקית משכנעת את נפש הבהמית, עדיין נשאר מנגד. כי נפש הבהמית נמצאת באופן פעיל (שאוהבת את ה'), ומכיון שבמהותה היא נמשכת לעניינים גשמיים, הרי שלאמיתו של דבר גם כעת היא מעדיפה שהצדק יהיה איתה. אהבתה לה' היא רק באופן של מוח 'שליט' על הלב, ואילו הלב עצמו מעדיף שהחשק יהיה בענייני עולם-הזהה. [כמו כן סברות נפש הבהמית אינן נטולות הגיון אלא שסברות נפש האלוקית היו חזקות יותר, לכן במידה מסויימת הם עדיין קיימות].

מה שאין כן בחיה שכתוצאה מתוקף הרצון של נפש האלוקית, הנפש הבהמית התבטלה ואינה פעילה, הרצונות שלה קיימים רק בהעלם. ועל שם זה נקראת במקו"א בדא"ח בשם 'דרך שלום', שהמנגד המתברר התבטל (ראה ד"ה פדה בשלום תשכ"ב ס"ה, תורת מנחם - סה"מ מלוטק ב עמ' ד).

סיבה נוספת לכך שאופן הא' נקרא בירור בדרך מלחמה, כיון שהקטיגור הסכים לדברי הסניגור רק לאחר שהלה התעמת עימו, הקשיב לטענותיו וירד לרמתו - על דרך הבירור דנר"נ. ואילו באופן הב' הקטיגור התבטל בדרך ממילא - על דרך הבירור דחיה. ועל שם זה נקרא הבירור דחיה במקו"א בדא"ח (וראה לקמן בסעיף ה' במאמר) בירור בדרך 'מנוחה' (כי העליון - המברר, במצב של מנוחה).

בבואה דבבואה לית להו²⁸ י", לכן, כשמתגלית בחינת היחידה, מתבטל הלעומת זה. דבחינת ח'ה, כיון שיש כנגדה לעומת זה, לכן הגילוי דבחינת ח'ה אינו שולל ומבטל הרצונות זרים דנפש הבהמית, והוא רק בדרך התגברות, שהרצון לאלקות (שמבחינת ח'ה) מתגבר על הרצונות דנפש הבהמית², ובכדי שיהיה לביטול הרצונות דנפש הבהמית הוא על ידי גילוי היחידה כ"א.

סיכום: בתפילה ישנם ב' העניינים דמלחמה ושלום, והם ג' הבחינות באהבת ה': א. "בכל

(28) יבמות קכב, א. וש"נ. לקו"ת תצא לו, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ס"ע תקמב ואילך. ובכ"מ.

ביאורים במאמרי רבינו

יט. "בבואה דבבואה לית להו" (ראה בביאור יח), לא מכירה בקשרים הפרטיים של הבנה או רצון ללעומת זה, ואינם נחשבים לגביה למציאות.

ניתן להמחיש זאת באמצעות דוגמא מעולם השכל: על סברא שכלית, דוגמת "המוציא מחבירו עליו הראיה" לא שייך לומר שהיא מרובעת או עגולה, כי בעולם שלה אין ריבוע ועיגול. כך ב'עולם' של יחידה - אין שום הכרה ברצון ושכל, ולכן אין מקום ללעומת זה.

ולכן מי שמאיר אצלו בחינה זו, כשבא למסור נפשו על קדוש ה', אינו מרגיש בכל יסורי הגוף (ספר הערכים ח"א ע' תפט ובהנסמן שם).

כ. "הגילוי דבחינת חיה אינו שולל ומבטל הרצונות זרים דנפש הבהמית .."

כלומר, בחינת חיה, כיון שהיא בעצמה רצון- היא מכירה בזה שרצון (אפילו ללעומת זה) הוא דבר בעל ערך ובעל כח המושך (שכן אם למושג רצון אין ערך, אזי גם לה אין ערך). לכן, היא איננה יכולה לבטל את הרצון ללעומת זה, אלא רק להתגבר עליו על-ידי רצון חזק יותר. אך יחידה שאינה מוגדרת, אינה מכירה כלל במושג של רצון כנ"ל בביאור הקודם.

כא. "ביטול הרצונות דנפש הבהמית הוא על-ידי גילוי היחידה"

לעניין השפעתה על נפש הבהמית עצמה - ראה בספר הערכים ח"א ע' תפט.

יט. "בבואה דבבואה לית להו" הגמ' (יבמות קכב א) אומרת בנוגע ל'שדים', ש"בבואה אית להו", היינו שלדמותם יש צל. אולם, "בבואה דבבואה לית להו", היינו שצל של הצל אין להם. מה-שאין-כן האדם, יש לדמותו גם צל צלו.

והענין בזה: צל מסמל דרגא של מקיף (ראה בלקו"ת ראה כב א). לכן, צל אחד הוא מקיף ד'חיה'. אולם צל הצל הוא מקיף דמקיף - 'יחידה'. זו כוונת הגמרא ש"בבואה אית להו". היינו שהמקיף דרצון ישנו גם ב'קליפה', כי כשם שישנו רצון למעלה מטעם ודעת לקדושה כך ישנו רצון שלא על-פי טעם ודעת לקליפה, והוא מנגד לרצון דקדושה.

אבל "בבואה דבבואה לית להו", קשר של אחדות מוחלטת שאינו מושתת על טעם וסיבה כלשהי לא קיים בקליפה, שכן לקליפה יש גדר וציוור אישי המבדיל בינה לבין הזולת, והתקשרות אליה היא כדרך ב' דברים המתקשרים דרך ציור פרטי למשל של הבנה או רצון ללעומת זה (ראה גם לקו"ש ח"ד 1201). [ואדרבה, קליפה היא מציאות של יישות וההתקשרות אליה היא עבור תועלת של רווח אישי, ולא באופן של אחדות איתה, מה-שאין-כן ביחידה (סה"מ תרס"ח ע' רעח ואילך, עת"ר עמ' 10)]. וראה עוד במילואים לביאור כו.

נמצא שלגבי יחידה אין 'לעומת-זה', שכן יחידה אשר אינה מוגדרת בציוור פרטי מסוים

לכבך" – "בשני יצריך" (נר"נ) הוא התעסקות עם נפש הבהמית בהסברים שכליים – דרך מלחמה. ב. "בכל נפשך" (חידה), הוא התגברות הרצון של נפש האלוהית, ואז הרצונות של נפש הבהמית מתבטלים בדרך ממילא. אך כיוון שעדיין קיימים בהעלם, הוא גם כן דרך מלחמה. ג. "בכל מאורך" (יחידה), בהתגלות היחידה מתבטל הלוטמוט זה לגמרי – דרך שלום.

מהלך המאמר: כדי לחדד יותר מהו המנגד שנשאר גם לאחר ההתגברות דחיה, יבאר חסרונות נוספים בחיה ויקשר ביניהם.

ד) ויש לקשר זה את המעלה שביחידה לגבי חיה, שאין בה מקום למציאות אחרת, עם הידוע²⁹ בענין כח המסירות נפש שבכל אחד ואחד מישראל (דכח המסירות נפש הוא מצד יחידה³⁰), דזה שהוא מוסר נפשו שלא להפרד ח"ו מאחדותו ית' הוא לא מצד הרצון שלו (היינו שאפשר להיות באופן אחר אלא שרוצה באופן זה), אלא מפני שאינו יכול להפרד ח"ו מאחדותו ית' ²². ועל פי זה שמסירות נפש ביחידה היא משום שאינו יכול להיפרד יש לבאר מה שמבואר בכ"מ³¹ שהאהבה דבכל מאדך הוא ענין המסירות נפש. דלכאורה אינו מובן, והרי גם האהבה דבכל לבכך ובכל נפשך מחייבת לכאורה ענין המסירות נפש, דכשאוהב את הויה בכל לבבו ועל אחת כמה וכמה כשאהבתו את הויה היא בכל נפשו הרי בודאי ימסור נפשו עבורו³², ומהו העילוי והחידוש בהאהבה דבכל מאדך. והביאור בזה, שהמסירות נפש שמצד האהבה דבכל לבכך ובכל נפשך היא באופן שרוצה למסור נפשו עבור הויה (באהבה דבכל לבכך, נר"נ – רצון שעל פי טעם ודעת, ובאהבה דבכל נפשך, חיה – רצון שלמעלה מטעם), מה שאין כן המסירות נפש שמצד האהבה דבכל מאדך, יחידה, היא באופן שאינו יכול להיות נפרד ח"ו. וזהו שענין

א. אוה"ת תשא ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ו ע' שמב. ועוד.

32) ולהעיר ממרז"ל "ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך" (נסמן לעיל הערה 25).

29) המשך תרס"ו ע' רסז. וראה גם תניא ספ"ח "שאי אפשר כלל".

30) ראה ד"ה ושבתני בשלום ה'תשל"ח ס"ב, ובהערה 97 שם (לעיל ריש ע' כו).

31) לקו"ת תצא לט, א. דרמ"צ כג, ב. קנד,

ביאורים במאמרי רבינו

נפש דיחידה אין 'טענה ומענה'. שכן, כאשר מסירות הנפש היא בגלל איזו סיבה, אזי יש כנגדה טענה ומענה (- שאלה ותשובה), שחושב לעצמו הרי יהרגו אותי, ואז דוחה זאת באומרו שלמען אחדות ה' ראוי למסור נפשו. אך כאשר מסירות הנפש אינה מצד סיבה, הרי לא קיימת כלל אפשרות אחרת ואין טענה ומענה.

כב. "אלא מפני שאינו יכול להיפרד" היינו שאין זאת שיש לפניו שתי ברירות והוא בוחר באחת מהם, אלא שמבחינתו זו הברירה היחידה, כי לגבי יחידה אין כלל מציאות של לעומת זה. וכמו מגנט שנמשך ללא יכולת לעצור עצמו.

ראה גם מה שכותב בלקו"א (פ"ח) שבמסירות

המסירות נפש הוא בהאבה דבכל מאדך, כי מסירות נפש הוא ענין הביטול^{כב}, ואמיתית ענין הביטול הוא כשהמסירות נפש היא לא מצד הרצון (מציאות^{כד}) שלו אלא מצד האלקות^{כה}. ויש לומר, שזהו גם מהביאורים בזה שנתבאר בסעיף הקודם שביטול הרצונות זרים דנפש הבהמית הוא דוקא בהאבה דבכל מאדך, כי האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך, מכיון שמצד אהבה זו יש אפשרות שלא למסור נפשו (וזה שמוסר נפשו הוא רק מצד הרצון)^{כז}, הרי זה מוכיח שנשאר עדיין

ביאורים במאמרי רבינו

כה. "כשהמסירות נפש .. מצד האלקות" בחיה המסירות נפש היא מצד רצון של האדם, אך ביחידה שהיא עצמה אלוקות, המסירות נפש היא מפני ש(נרגש אצלה ש) מצד אלוקות אי אפשר להיות אחרת, כי מצד אלוקות אין עוד מציאות שחוץ ממנו כנ"ל בביאור יט.

כו. "מצד אהבה זו יש אפשרות שלא למסור נפשו (וזה שמוסר נפשו הוא רק מצד הרצון)" יש להבהיר, שהאפשרות שלא למסור נפשו היא מאוד תיאורטית ולא מעשית (וכפי שכתב במאמר לעיל "ועל אחת כמה וכמה כשאהבתו את הויה היא בכל נפשו הרי בודאי ימסור נפשו עבורו"). שכן חיה אינו רצון ניטרלי שמכוון על-ידי הנפש האלוקית לאלוקות (ויכול שלא לרצות אלוקות), אלא היא מלכתחילה רצון רק לאלוקות, לכן בפועל תמיד תמסור נפשה. אלא שסוף סוף מסירות הנפש היא מצד 'סיבה' משום שהיא רצון לאלוקות. והביטוי לכך הוא כנ"ל בביאור כב שבחיה יש 'טענה ומענה', שחושב לעצמו הרי יהרג אותי, ואז דוחה זאת באומרו שלמען אחדותו ית' ראוי למסור נפשו. אך כאשר מסירות הנפש אינה מצד סיבה, הרי לא קיימת כלל אפשרות אחרת ואין טענה ומענה.

ויתירה מכך, גם חיה מודה שמי שאין לו רצון לא חייב למסור נפשו (ראה ע"ז ד"ה בעלותך את הנרות תשכ"ט הערה 60). מה שאין כן ביחידה, המסירות נפש שלה היא מפני שאי אפשר להיות באופן אחר, כי אין בכלל מציאות של לעומת זה. וראה במילואים.

כג. "מסירות נפש הוא ענין הביטול" כלומר, מסירות נפש היא לא המעשה הגשמי של מסירת הגוף למיתה, אלא עניינה שמוסר את עצמו ושמוותר על מציאותו, וזה שייך דווקא ליחידה. מה שאין כן מסירת הגוף למיתה יתכן שלא תהיה כלל מפני מסירות והתבטלות, אלא ההיפך מזה כדלקמן.

דהנה, מצינו באומות העולם שמסרו עצמם למיתה על דרכם, ולכאורה הוא דבר פלא שהרי אין להם בחינת היחידה? ראה במילואים.

כד. "הרצון (מציאות)"

במאמר מזכיר חיסרון נוסף ב"חיה" שיש בה "מציאות", מפני שרצון הוא תנועה של מציאות, מה שאין כן "יחידה" שהיא בבחינת העדר המציאות.

כמובן, שהמציאות המוזכרת כאן היא רק מציאות 'בדקות', שהרי מדובר על רצון של הנפש האלוקית, וב'קדושה' הכל הוא בתכלית הביטול. לכן, אין ברצון דחיה, כל חישובים ורווחים אישיים. ועל דרך המשל שמובא לרצון של הנשמה, מענין ה'אש' (ראה בתניא לקו"א פרק יט): שלהבת האש עולה תמיד כלפי מעלה, משום שרוצה להתכלל בשרשה (שנמצא סמוך לגלגל הירח). זאת, למרות שכאשר תתכלל בשרשה תהיה בבחינת אין ואפס. וכך הוא הרצון דחיה.

אלא המציאות שישנה ברצון דחיה, היא רק שההתקשרות מיוסדת על עצמה על הרצון שלה (שכך מתאים מצד עניינה), ולא מצד האלוקות כדלקמן בביאור הבא.

מציאות הלעומת זה. והביטול דלעומת זה (ביטול לגמרי) הוא על ידי האהבה
דבכל מאדך³², שמצד אהבה זו אי אפשר להיות באופן אחר ח"ו.

סיכום: עניין המסירות הנפש שבישראל היא לא מצד הרצון שלו אלא שאי אפשר באופן
אחר. ולכן מבואר שמסירות נפש הוא מצד היחידה, דמסירות נפש הוא עניין הביטול,
ואמיתת הביטול הוא כשהמסירות נפש היא מצד האלוקות, וממילא אי אפשר אחרת. מה-
שאינ-כן במסירות הנפש דנר"ג שעל-ידי טעם ודעת, ואפילו דחיה שמצד הרצון, יש נתינת
מקום לכך שלא ימסור נפשו, היינו שיש מקום למציאות דלעומת זה.

מהלך המאמר: בסעיף הבא יוסיף שגם בבחינת חיה יש עניין המנוחה, ויבאר זה על-ידי
החילוק בין המנוחה של דוד למנוחה של שלמה.

ה) והנה בהמאמר הנ"ל דבעל הגאולה בתחלת הענין³³ מבואר דענין המלחמה
(של נפש האלוקית עם נפש הבהמית) היא בנר"ג המלוכשים בגוף
ונפש הבהמית, מה שאין כן בהמקיפים דחיה יחידה לא שייך מלחמה. אלא
שלאחרי זה בהמשך המאמר³⁴ מבאר בפרטיות יותר שגם בבחינת חיה יש ענין
המלחמה, וענין השלום הוא ביחידה דוקא. ויש לומר, שהוא על דרך שאמר
הקב"ה לדוד המלך (כשרצה לבנות בית המקדש) דם לרוב שפכת גו' (ולכן) לא
תבנה בית לשמי גו' הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה גו' הוא יבנה בית
לשמי גו'³⁵. אלא שאף על פי כן תבנית המקדש נעשה על ידי דוד (מיד ה' עלי
השכיל³⁶), ויתן דויד לשלמה בנו את תבנית האולם וגו'³⁷. וצריך להבין, דכיון
שבית המקדש קשור עם מנוחה³⁸ ושלום דוקא, שלכן נאמר לדוד לא תבנה בית
לשמי כי איש מלחמות אתה³⁹, למה נעשו ההכנות לבית המקדש על ידי דוד

36) שם כח, יט.

37) שם כח, יא.

38) להעיר גם שבית המקדש נקרא "בית

מנוחה" (שם כח, ב).

39) שם כח, ג.

33) פ"ה ופ"ו. ובהתאם לזה מבאר שם,

שהאהבה דבכל לבבך ובכל נפשך היא בנר"ג,
והאהבה דבכל מאדך היא במקיפים חיה יחידה.

34) ספ"ו ואילך.

35) דברי הימים"א כב, ח"י.

ביאורים במאמרי רבינו

בסעיף זה, יש לה בעצמה נתינת מקום למנגד,
כי כל זה שהיא בעצמה לא רוצה את הלעומת
זה הוא מפני סיבה ולא בעצם. וגם היא מודה
כנ"ל שמי שאינו רוצה לא חייב למסור נפשו.
וממילא אינה יכולה לבטל את הרצונות של
נפש הבהמית שאין לה רצון לקדושה. מה-
שאינ-כן יחידה שמצידה אין כלל מציאות של
לעומת זה כנ"ל.

כז. "זהו גם מהביאורים בזה שביטול הרצונות
זרים דנפש הבהמית .. הוא על-ידי האהבה
דבכל מאדך"

כלומר, בכך יש תוספת ביאור בהעדר
ביטול המנגד לגבי המבואר בסעיף ג. לפי
המבואר שם, העדר הביטול הוא רק ש(מכיון
שהיא בעצמה רצון) היא מסכימה שיש בעולם
מציאות של מנגד שיש לו כח. אך לפי המתבאר

שהי'ה איש מלחמות. ויש לומר הביאור בזה, כי אז (כשרצה דוד לבנות בית המקדש^כ, ומכל שכן כשהכין את התבנית וכו') הי'ה דוד במצב של מנוחה, וה' הניח לו מסביב מכל אויביו⁴⁰. אלא שכיון שהמנוחה דדוד באה על ידי המלחמות שעשה, לכן בנין בית המקדש הוצרך להיות על ידי שלמה, איש מנוחה, מנוחה בעצם. ויש לומר, דזה שמבואר בהמאמר (בתחלת הענין) שגם בבחינת חי'ה לא שייך מלחמה הוא על דרך המנוחה דדוד לאחרי שנצח כל המלחמות. דבבחינת נר"נ שמתלכשים בהגוף ונפש הבהמית, כיון שפעולת נפש האלוקית בנפש הבהמית היא בדרך התלכשות והתעסקות, דנפש הבהמית ההשגה שלה היא בהטוב דדברים גשמיים, ונפש האלקית מתעסקת עמה לבאר לה הטוב דאלקות, הרי זה ענין של מלחמה ממש. מה שאין כן בחינת חי'ה, כיון שפעולתה בנפש הבהמית הוא (לא בדרך התלכשות אלא) שמצד גילוי תוקף הרצון לאלקות דנפש האלוקית מתבטלים במילא הרצונות דנפש הבהמית, אין זה ענין של מלחמה. ובכללות, הוא ענין של מנוחה. אלא שמנוחה זו היא (לא מנוחה בעצם, ורק) מצד תגבורת הרצון דנפש האלוקית, בדוגמת המנוחה דדוד לאחרי שה' הניח לו מכל אויביו, שהמנוחה שלו היתה מצד זה שנצח כל המלחמות. מה שאין כן ביטול הרצונות דנפש הבהמית על ידי גילוי היחידה הוא (לא שעל ידי גילוי היחידה נעשה ביטול הרצונות, כי אם) שמצד היחידה (שאינן כנגדה לעומת זה) אין מקום מלכתחילה לרצונות זרים, בדוגמת המנוחה דשלמה, שהיתה (לא על ידי נצחון, אלא) מנוחה בעצם.

סיכום: אדמו"ר האמצעי מבאר שגם בבחינת חיה לא שייך מלחמה, אבל בפרטיות ענין השלום הוא ביחידה דווקא.

ושתי דרגות אלו בשלום יובנו על-ידי שני השלבים שהיו בבנין בית המקדש, הקשור עם מנוחה ושלום: הבניה עצמה היתה על-ידי שלמה, שהיה איש מנוחה בעצם – דוגמת היחידה, שאין בה מקום ללעומת-זה. אבל תבנית הבית נעשתה על-ידי דוד, משום שאז כבר היה במצב של מנוחה. אלא שלא היתה זו מנוחה בעצם, כי אם מנוחה שלאחר מלחמות – דוגמת חיה, שעל-ידי תגבורת הרצון מבטלת את נפש הבהמית.

(40) שמואל-ב ז, א.

ביאורים במאמרי רבינו

ויתכן שכוונתו בזה לקושי נוסף: כיצד עלה ברצונו של דוד לבנות הבית, בשעה שביית המקדש שייך לענין המנוחה? על כך מבאר שעלה ברצונו לבנות כיון שהיה כבר במצב של מנוחה [אמנם בפשטות אפשר לתרץ שעדיין לא ידע שזה שייך לאיש מנוחה כי הקב"ה עדיין לא גילה לו, ולכן לא הוזכר כחלק מהקושיא]

כה. "כשרצה דוד לבנות בית המקדש" לכאורה נדרש ביאור רק לעובדה שדוד הכין את התכנית של בית המקדש - דבר ששייך לאיש מנוחה, כפי שהקשה רבינו לעיל. ומה צריך ביאור בכך "כשרצה דוד לבנות בית המקדש" - ומה בכך שרצה זאת? (וגם בקושיא לעיל לא מוזכר פרט זה).

ו) והנה

כמו שישנם דרגות בעבודה דשלום ומנוחה, על דרך זה הוא בהעבודה שבדרך מלחמה שיש בה כמה וכמה דרגות. דהמלחמה שבתפלה, שעת צלותא שעת קרבא, כיון שבעת התפלה הוא מופשט מעניני העולם וההתעסקות שלו היא להתבונן בעניני אלקות ולעורר אהבת ה' ויראת ה', אלא שההתבוננות (והאהבה ויראה) צריכות להיות באופן שיהיה מושג גם בהשכל דנפש הבהמית, אין זה מלחמה ממש (ונקרא זה בשם חרב⁴¹ של שלום⁴²). והעבודה בדרך מלחמה היא בעיקר בשעת האכילה ושתיה, נהמא אפום חרבא ליכול⁴³ (לאכול לחם על פי חרב), ועל דרך זה בשאר צרכי הגוף. ובזה גופא, עיקר המלחמה היא בשעת העסק במשא ומתן, מסחר. כי המלחמה דאכילה (ועל דרך זה בשאר צרכי הגוף) היא שאכילתו תהיה לשם שמים ולא למלאות תאות נפשו, היינו שלוחם נגד התאוה והתענוג שבהמאכל (ואינו מלובש בו), מה שאין כן ההתעסקות במשא ומתן מוכרחת להיות (על פי תורה) בדרך התלבשות, נשאת ונתת באמונה⁴⁴ ^צ. [ויש לומר, דזהו גם הטעם על זה שכללות הביירוים נק' בשם כנען, דפירוש כנען הוא סוחר⁴⁵, כי עיקר הביירוים שבדרך התלבשות הוא במשא ומתן]. ונמצא, שהמלחמה דאכילה היא דוגמת המלחמה בחרב (נהמא אפום חרבא ליכול), דעם היות שהמלחמה דחרב היא דוקא כשהוא בקירוב להשונא (דזהו החילוק בין חרב לקשת⁴⁶), הרי קירוב זה הוא רק במקום. מה שאין כן המלחמה שבמשא ומתן היא דוגמת המלחמה שנקראת בשם קרב מלשון קירוב, שהקירוב דקרב הוא (לא רק במקום, אלא) ששני הלוחמים מחבקים זה את זה, כנ"ל (סעיף ב) בארוכה.

41) תענית כב, סע"א ואילך.

45) תו"א ר"פ וישב. ובכ"מ.

42) המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט) (פ"ח. שם פי"ט - סה"מ ה'תש"ד ע' 103. שם ע' 106).

46) כמובן בפשטות. ומזה מובן שכ"ה גם ברוחניות. וראה ד"ה לא יצא האיש לאדמו"ר מהר"ש (קה"ת, תשט"ז) ע' 7 [סה"מ תרל"ב ח"א ע' נז]. המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ שם ע' קנז) ותש"ד (פט"ו - סה"מ שם ע' 98). ובכ"מ.

43) זח"ג קפח, ב.

44) שבת לא, סע"א.

ביאורים במאמרי רבינו

כט. "היינו שלוחם נגד התאוה... מה'שאין-כן ההתעסקות במשא ומתן מוכרחת להיות בדרך התלבשות" אכילה לשם שמים היא כאשר האכילה מתבצעת בכוח המעשה בלבד, ללא שיתעסק וישקיע את עצמו ומחשבתו בזה. מה'שאין-כן במשא ומתן, שעל פי תורה הוא חייב לחשוב ולהתבונן בזה.

ליתר ביאור: באכילה על-פי תורה הוא לא

צריך לאכול אוכל טעים אלא מספיק אוכל בריא שיתן לו כח לעבוד את ה'. אך כדי שיהיה "נשאת ונתת באמונה". באם לוקח סחורה או הלוואה מאדם אחר, הרי צריך לנהל את החנות בצורה כזו שעל-פי טבע יהיה איך להחזיר את החוב. ולצורך זה צריך לחשוב על-פי 'הנחות העולם' באיזה דרך ניתן להרויח. ובכל זאת, תובעים ממנו שידע שהכלי הטבעי הוא רק לבוש לברכת ה'.

כט. "היינו שלוחם נגד התאוה... מה'שאין-כן ההתעסקות במשא ומתן מוכרחת להיות בדרך התלבשות" אכילה לשם שמים היא כאשר האכילה מתבצעת בכוח המעשה בלבד, ללא שיתעסק וישקיע את עצמו ומחשבתו בזה. מה'שאין-כן במשא ומתן, שעל פי תורה הוא חייב לחשוב ולהתבונן בזה.

ליתר ביאור: באכילה על-פי תורה הוא לא

סיכום: כשם שיש כמה דרגות במנוחה, על דרך זה יש כמה דרגות במלחמה: א. תפלה היא בחינת חרב של שלום, כיוון שבפועל הוא מופשט מענייני העולם, ורק שהתעוררות האהבה ויראה היא באופן המובן לנפש הבהמית. ב. אכילה ושתייה וצרכי הגוף הם בחינת מלחמה בחרב – קירוב במקום. אבל עדיין אינו מתלבש במתברר (התאוה והתענוג) אלא נלחם בו. ג. משא ומתן הוא בחינת קרב – שהלוחמים מחבקים זה את זה, כיוון שמוכרח להתלבש בעניין המתברר.

ז) וזהו פדה בשלום נפשי מקרב לי, שגם עבודת הבירורים שבדרך קרב (ולא רק בדרך מלחמה אלא בדרך קרב) תהיה באופן דפדה בשלום, שלום בתכלית השלימות כהשלום שהיה בימי שלמה, ולמעלה יותר – כהשלום שיהיה לעתיד לבוא מה שהקשה בסעיפים א.ב. והטעם לזה הוא כהמשך בכתוב כי ברכים היו עמדי. שעל ידי העבודה דברכים היו עמדי, שהיא התעוררות וגילוי היחידה כמבואר בארוכה בדרוש הנ"ל דבעל הגאולה⁴⁷, דכל אחד ואחד מישראל בכחו לעורר ולגלות היחידה שבו^ל, הנה על ידי זה נעשה פדה בשלום נפשי, נפשו של האדם העובד, דהגם שעוסק בענייני העולם בכדי לבררם באופן של קרב, מכל מקום לא יהיה נתפס בזה והפדי'ה שלו תהיה בשלום, ועד לשלום בתכלית השלימות. ויתירה מזו שגם פדיית הניצוצות שבענייני העולם תהיה בשלום, ברכים היו עמדי, שגם הניצוצות שהיו תחלה בבחינת רבים (כי היו בגלות ברשות הרבים טורי דפרודא)⁴⁸ נכללים בנשמתו של האדם המבררם, היו עמדי, ועד שהם נכללים בהיחידה שבו^ל.

47) פ"ב - נו, ג.

48) ראה אוה"ת (יהל אור) להצ"צ עה"פ ע' רח.

ביאורים במאמרי רבינו

גלויה אצלו אין שייך מלחמה וקרב? ועוד צריך ביאור במה שכותב כאן "דכל אחד ואחד מישראל בכחו לעורר ולגלות היחידה שבו", והרי בד"ה שובה ישראל תשל"ז כותב "האהבה דבכל מאדך, להיותה באה על-ידי הגילוי דאור אין-סוף שאינו בגדר עלמין כלל, אינה לכל אחד ואחד?"

ואולי כוונתו על דרך שמבאר בד"ה פדה בשלום תשכ"ב סעיף ג (בנוגע לשאלה דומה לשאלה שנשאלה כאן), שאין מדובר על גילוי היחידה ממש אלא מדובר באדם שנפש הבהמית לוחמת נגדו. וגילוי היחידה הוא המחשבה והתבוננות בענין היחידה, וההחלטה שהנהגה שלו תהיה בהתאם לבחינת היחידה שבנפשו.

ל. "דכל אחד ואחד מישראל בכחו לעורר ולגלות היחידה שבו"

למרות שיחידה יותר נעלית מחיה, היא שייכת לכל אחד מישראל משום שהיא עצם המהות שלו, מה-שאינ'כן חיה ונר"נ. וכפי שרואים שכאשר מדובר על עבירה של כפירה בה' בה הוא מרגיש שמתנתק מאלוקות, היחידה מתעוררת בדרך ממילא אצל כל אחד. ובכוחו לעורר אותה גם במצב רגיל (ראה בביאור הבא, ובתניא לקו"א פ' כ"ד-כה).

לא. "דהגם שעוסק בענייני העולם... לא יהיה נתפס בזה"

לכאורה עדיין צריך עיון מהו התירוץ על השאלה מסעיפים א.ב - הרי באם היחידה

סיכום: וזהו "פדה בשלום נפשי מקרב לי, כי ברבים היו עמדי", שעל-ידי גילוי היחידה נפדית נפשו, ואז גם הברורים דבחינת 'קרב' נעשים בשלום – שאינו נתפס בזה, ועד שגם הניצוצות דלעומת זה נכללים ביחידה שלו.

ח) וי"ש לומר שזהו גם הקשר והשייכות של הגאולה דיו"ד כסלו ודי"ט כסלו להפסוק פדה בשלום נפשי⁴⁹,^ל דהגם שהפדי'ה היתה מקרב, כולל גם זה שהמאסר בא על ידם המלשינות של אלו שהיה להם יחס של קירוב, דזה (שהמאסר בא על ידם) הוא ירידה וצער גדול, ואף על פי כן היתה הפדי'ה בשלום ובשלימות, ועד שזה נעשה הקדמה והכנה לתכלית השלימות שיהיה לעתיד לבוא. שעל ידי יפוצו מעינותיך חוצה שהותחל בעיקר בי"ט כסלו⁵⁰, ובפרט על ידי העבודה של בעל הגאולה דיו"ד כסלו שהפצת המעינות שלו היתה באופן של רחובות הנהר⁵¹, היינו שהמשיך את המעיין באופן של רחובות הנהר, הנה על ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא⁵², שאז יהיו שלום ושלחה אמיתים בתכלית השלימות. וטועמיה חיים זכו⁵³, שמתחילים לטעום מעין זה עוד בימי הגלות האחרונים, שיכולים להתעסק מתוך מנוחה ושמחה וטוב לבב בהעבודה

52) ראה אגה"ק דהבעש"ט, נדפסה גם בכתר שם טוב (הוצאת קה"ת) בתחלתו.

53) ראה לקו"ש חט"ו ע' 282. ח"כ ע' 173. וש"נ.

49) ראה ד"ה פדה בשלום ה'תשמ"א ס"ח, ובהנסמן שם הערה 47 (לקמן ע' מט).

50) ספר השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

51) ראה "התמים" חוברת ב ע' עח [פו, ד]. לקוטי לוי"צ - אגרות קודש ע' שלד.

ביאורים במאמרי רבינו

לב. "הקשר והשייכות של הגאולה דיו"ד כסלו ודי"ט כסלו להפסוק פדה בשלום נפשי" הקשר של פסוק זה לגאולה די"ט כסלו הוא כמו שכתב אדה"ז במכתבו הידוע "וכשקריתי בספר תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי.. יצאתי בשלום". הסיבה לכך שאמר פסוק זה באותו יום הוא משום שמשך המאסר הוסיף אדה"ז באמירת תהלים, דהיינו גם את שיעור התהלים כפי שנחלק לימי השבוע. ופרק תהלים זה (נה) נמצא בשיעור דיום שלישי יום הגאולה.

כמו"כ בנוגע לאדמו"ר האמצעי מובא שפקודת הגאולה הגיעה כשאמר פסוק זה. פרק תהלים זה נמצא בשיעור החודשי בתאריך יו"ד בחודש שהוא תאריך הגאולה (ראה בהנסמן בהערת רבינו 49).

[ועל דרך קיום התורה ומצוות על-ידי "שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו" שבאם היו דורשים ממנו לעבוד עבודה זרה היה מוסר נפשו כדי שלא להתנתק מאלוקות, וכך הוא בעצם בכל עבירה, שמנתקת אותו מאלוקות]. שעל-ידי זה מתעורר אצלו ביטול כללי לאלוקות, וכתוצאה מזה הניצוצות שבנפש הבהמית וענייני העולם רוצים להתברר, ולכן הברור נעשה בשלום עי"ש בסעיפים ח"ט.

ועל דרך זה כאן למשל מאיר אצלו ההשקפה שמצד היחידה, שה'אמת' היא שאין כאן ב' צדדים, וכל זה שיש מנגד הוא בשביל שיהפכו גם אותו לקדושה, ותתגלה האמת האלוקית גם בענין שמצד עצמו אינו ענין אלוקי. ואז לא יהיה 'נתפס' בזה. וכן פדיית הניצוצות תהיה בשלום.

דיפוצו מעינותיך חוצה באופן דמוסיף והולך ואור. ובקרוב ממש נזכה ללילה
כיום יאיר⁵⁴, בביאת משיח צדקנו.

סיכום: וזהו הקשר של הגאולה דיו"ד וי"ט כסלו לפסוק פדה בשלום נפשי, שלמרות שהפדיה
היתה מקרב, אף-על-פי-כן היתה בשלום ובשלימות. וזה נעשה הקדמה והכנה לתכלית
השלימות שיהיה לעתיד לבוא, ומתחילים לטעום מעין זה כבר עתה – שיכולים לעסוק
בהפצת המעיינות מתוך מנוחה ושמחה.

סיכום כללי

סעיף א: אדמו"ר האמצעי מבאר שפירוש 'פדה בשלום' הוא שהפדייה היא ללא מלחמה, כבימי שלמה. ומקשה שם מדוע צריך פדיה במצב של שלום? ויש להוסיף, שהרי בלשון הפסוק מפורש "מקרב לי" ואיך שייך פדיה בשלום ממלחמה?

סעיף ב: ליתר ביאור: במאמר מבואר ש"מקרב לי" היא מלחמה באופן שהנאבקים קרובים זה לזה, שהיא קשה ביותר. ואילו תכלית השלום המדובר בפסוק, הוא שהמנגד נהפך לטוב, כפי שיהיה לעתיד לבוא. ואם כן קשה יותר – איך שייך "פדה בשלום.. מקרב לי".

סעיף ג: ויובן בהקדים שבכללות עניין השלום הוא בתורה, אבל בפרטות גם בתפילה ישנם ב' העניינים דמלחמה ושלום, והם ג' הבחינות באהבת ה': א. "בכל לבבך" – "בשני יצריך" (נר"נ) הוא התעסקות עם נפש הבהמית בהסברים שכליים – דרך מלחמה. ב. "בכל נפשך" (חידה), הוא התגברות הרצון של נפש האלוקית, ואז הרצונות של נפש הבהמית הם בהעלם. אך כיוון שעדיין קיימים, הוא גם כן דרך מלחמה. ג. "בכל מאודך" (יחידה), בהתגלות היחידה מתבטל הלעומת זה לגמרי – דרך שלום.

סעיף ד: עניין המסירות הנפש שבישראל היא לא מצד הרצון שלו אלא שאי אפשר באופן אחר. ולכן מבואר שמסירות נפש הוא מצד היחידה, דמסירות נפש הוא עניין הביטול, ואמיתת הביטול הוא כשהמסירות נפש היא מצד האלוקות, וממילא אי אפשר אחרת. מה שאין כן במסירות הנפש דנר"נ שעל-ידי טעם ודעת, ואפילו דחיה שמצד הרצון, יש נתינת מקום לכך שלא ימסור נפשו, היינו שיש מקום למציאות דלעומת זה.

סעיף ה: והנה אדמו"ר האמצעי מבאר שגם בבחינת חיה לא שייך מלחמה, אבל בפרטיות עניין השלום הוא ביחידה דווקא.

ושתני דרגות אלו בשלום יובנו על-ידי שני השלבים שהיו בבניין בית המקדש, הקשור עם מנוחה ושלום: הבניה עצמה היתה על-ידי שלמה, שהיה איש מנוחה בעצם – דוגמת היחידה, שאין בה מקום ללעומת זה. אבל תבנית הבית נעשתה על-ידי דוד, משום שאז כבר היה במצב של מנוחה. אלא שלא היתה זו מנוחה בעצם, כי אם מנוחה שלאחר מלחמות – דוגמת חיה, שעל-ידי תגבורת הרצון מבטלת את נפש הבהמית.

סעיף ו: כשם שיש כמה דרגות במנוחה, על דרך זה יש כמה דרגות במלחמה: א. תפלה היא בחינת חרב של שלום, כיוון שבפועל הוא מופשט מענייני העולם, ורק שהתעוררות האהבה ויראה היא באופן המובן לנפש הבהמית. ב. אכילה ושתיה וצרכי הגוף הם בחינת מלחמה בחרב – קירוב במקום. אבל עדיין אינו מתלבש במתברר (התאוה והתענוג) אלא נלחם בו. ג. משא ומתן הוא בחינת קרב – שהלוחמים מחבקים זה את זה, כיוון שמוכרח להתלבש בעניין המתברר.

סעיף ז: וזהו "פדה בשלום נפשי מקרב לי, כי רבים היו עמדי", שעל-ידי גילוי היחידה נפדית נפשו, ואז גם הבירורים דבחינת 'קרב' נעשים בשלום – שאינו נתפס בזה, ועד שגם הניצוצות דלעומת זה נכללים ביחידה שלו.

סעיף ח: וזהו הקשר של הגאולה דיו"ד וי"ט כסלו לפסוק "פדה בשלום נפשי", שלמרות שהפדיה היתה מקרב, אף-על-פי-כן היתה בשלום ובשלימות. וזה נעשה הקדמה והכנה לתכלית השלימות שיהיה לעתיד לבוא, ומתחילים לטעום מעין זה כבר עתה – שיכולים לעסוק בהפצת המעיינות מתוך מנוחה ושמחה.

מילואים

[זו הסיבה שהאב רוצה שהבן יצליח ויעמוד על רגליו בלי להיות תלוי בו ואינו רואה בזה סתירה למציאותו שלו, שכן הבן בא מדרגה כזו אצל האב שאינה מוגדרת ב'אני' של האב, ולכן מציאותו של הבן אינה סותרת אליה אלא המשך שלה].

וכך הוא בנשמה: נר"נ ויהי קשורות לדרגות אלוקיות שיש להם בעצמם 'ציור' פרטי ואישי ('אני'), המבדיל בינם לזולת. לכן, גם הדרגה בנשמה המקבלת מהם היא בחינה נפרדת מהם, והקשר ביניהם הוא דרך סיבה מסויימת המצוירת בציור פרטי המתאים אליהם [וכמו שני דברים, אפילו אם הם תואמים במדוייק, מכיון שלכל אחד יש את ה'אני' שלו, הם ב' דברים].

אך יחידה מקבלת מהעצמות, שאינו מוגדר בשום גדר אישי (אפילו לא 'אני'), במילא אין מה שיבדיל בינו ית' לבין היחידה אלא היא המשך שלו. וראה במילואים.

ואולי בזה גופא ב' פרטים, מהות היחידה אינה מוגדרת בשום גדר פרטי ואישי כמו העצמות ולכן היא בעצמה העצמות. וכפי שבבן יש מעצמות האב

לביאור י: משל לבירור בדרך מנוחה דתורה הוא כאשר האויב שומע שהמלך בעצמו הגיע למקום המלחמה, נופל עליו פחד והוא נס משטח המלחמה. דאז הביטול נעשה בדרך ממילא ללא ירידת המלך להתעסק עם האויב (ראה בהמשך תער"ב עמ' תשעד). וכך בתורה שגם כאשר עוסקת בענייני העולם היא נשארת בדרגתה דבר ה' "הלא כה דברי כאש מה אש כו' אף דברי תורה אינן מקבלים טומאה" (ראה בארוכה בד"ה פדה בשלום תשמ"א סעיפים ב'ג ובביאורינו שם).

לביאור יח (א): ולכן הלשון לגבי יחידה לקמן במאמר הוא "שאינו יכול להיפרד מאלוקות" שכן היא כבר מאוחדת בו, ואינה יכולה לשנות המצב הקיים. בשונה משאר הדרגות בנשמה שצריכות לפעולה מחודשת כדי להיות קשורות איתו].

לביאור יח (ב): ביאור העניין: כח ההולדה שייך לעצם הנפש, שאינו מוגדר בשום גדר – אפילו לא בהגדרה הבסיסית של 'אני'. לכן מבחינתו – אין דבר המבדיל בינו לבין הזולת, ובמילא הוא יכול להמשיך עצמו גם בדבר הזולת, ועד שהוא יהיה מהות הזולת.

[שלכן אפשר שיהיה יפה כח הבן מכח האב כי שרש הבן הוא מעצם נפש האב (שלמעלה מבחינת הגילויים), ובעצם נפשו הרי האב שלם בכל כוחותיו]. וגם זה שהיחידה באה בלבוש נבדל של נברא, אינו בסתירה לעצמות אלא המשך שלה כנ"ל מאב ובן.

עמ' 76).

וזה שקרו מקרים שיהודי לא מסר נפשו הוא מפני שהיחידה לא התגלתה. ואולי משום שלא הרגיש שבעבירה זו הוא מתנתק מאלוקות.

לביאור כו: בעומק יותר, הקיום של חיה הוא קיום 'בפועל' ולא 'מחוייב המציאות', לכן כל הרצון שלה הוא רצון בפועל, אך אם לא תתקיים לא תרצה. מה שאין-כן הקיום של יחידה הוא מחוייב המציאות כמו העצמות. וכך גם הרצונות ללעומת זה הם רצונות הקיימים בפועל, ואינם מחוייבי המציאות כמו העצמות. וזה מוסיף ביאור בכך ש"בבואה דבבואה לית להו".

לביאור כג: ומה שמצינו מסירות נפש באומות העולם הוא מתוך טעם ודעת וחשבון, וכגון כדי שיזכה לפרסום נצחי וכו'. ואז הריגת הגוף נחשבת ל'מסחר' על-מנת להרוויח שמציאותו תהיה גדולה יותר, ולא נחשבת לויתור והתבטלות.

תיתכן גם מסירות נפש באופן עדין יותר, כגון שאם מכריחים אותו לעשות הפוך משיטתו אזי למה לי חיים - קצתי בחיי. ואז הוא בעצם מוסר נפשו כדי לא לסבול ייסורים. על דרך אדם שמתאבד כדי להיפטר מייסורים שאין זה התבטלות.

אמנם, גם אצלם תיתכן מסירות נפש בשביל האידיאל והאמונה ברעיון מסוים, אך עדיין אין זה דומה למסירות

קובץ זה נדפס בסיוע המשתתפים במגבית השנתית

הרה"ח שרגא פייטל ומשפחתו שיחיו
סודקביץ

הרה"ח מרדכי ומשפחתו שיחיו סוחר
הרה"ח מיכאל ומשפחתו שיחיו סיטבון
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו סילווער
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו סג
הרה"ח לוי ומשפחתו שיחיו סטמבלר
הרה"ח ישראל ומשפחתו שיחיו
סילווערסטיין

הרה"ח חיים ומשפחתו שיחיו סלונים
הרה"ח דוד ומשפחתו שיחיו סקורדר
הרה"ח אברהם ומשפחתו שיחיו עבוד
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו עמאר
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו עזיזה
הרה"ח אורי ומשפחתו פוזנר

הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
פוטאש
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
פעווונגער

הרה"ח מאיר ומשפחתו שיחיו פרענגער
הרה"ח מרדכי ומשפחתו שיחיו ציבין
הרה"ח מאיר ומשפחתו שיחיו קירש
הרה"ח שמואל ומשפחתו שיחיו קולסקי
הרה"ח בנימין ומשפחתו שיחיו קופרמן
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו קליין
הרה"ח יוסף חיים ומשפחתו שיחיו קנטור
הרה"ח יוסף יצחק ומשפחתו שיחיו קסלמן
הרה"ח מנחם ומשפחתו שיחיו קרסיק
הרה"ח גרשון ומשפחתו שיחיו ריבקין
הרה"ח אלימלך ומשפחתו שיחיו רייטישיק
הרה"ח אברהם ומשפחתו שיחיו שטרנברג
הרה"ח יוסף ומשפחתו שיחיו שטרנברג
הרה"ח נתן ומשפחתו שיחיו שטרנברג
הרה"ח שמעון ומשפחתו שיחיו שייקביץ
הרה"ח בן ציון ומשפחתו שיחיו שיינברג
הרה"ח אברהם ומשפחתו שיחיו שלו
הרה"ח אריה זאב ומשפחתו שיחיו

שניאורסון

הרה"ח אליעזר ומשפחתו שיחיו שניאורסון

הרה"ח יוסף יצחק ומשפחתו שיחיו

שניאורסון

הרה"ח ישראל ומשפחתו שיחיו שפלטר
הרה"ח שמעון ומשפחתו שיחיו תורג'מן
הת' מרדכי יודקין

משפחת יצחקי רמת השרון

הרה"ח ישראל ומשפחתו שיחיו וויכנין
הרה"ח מאיר ומשפחתו שיחיו וילנסקי
הרה"ח מיכל ומשפחתו שיחיו וישצקי
הרה"ח יוסף יצחק ומשפחתו שיחיו זוננפלד
הרה"ח דוד ומשפחתו שיחיו זייאנץ
הרה"ח צבי הירש ומשפחתו שיחיו זרחי
הרה"ח יוסף שיחי' חפוטא
הרה"ח אהרון ומשפחתו שיחיו חיסריק
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
יאקובס

הרה"ח בערל ומשפחתו שיחיו יוניק
הרה"ח אשר ומשפחתו שיחיו יארס
הרה"ח אלעד ומשפחתו שיחיו יוסף
הרה"ח מיימון ומשפחתו שיחיו יפרח
הרה"ח גבריאל ומשפחתו שיחיו כהן
הרה"ח יוסף ומשפחתו שיחיו כהנא
הרה"ח דוד ומשפחתו שיחיו כץ
הרה"ח יעקב ומשפחתו שיחיו לאנג
הרה"ח נחום ומשפחתו שיחיו לוריא
הרה"ח שחר ומשפחתו שיחיו לוז
הרה"ח יוסף יצחק ומשפחתו שיחיו לבנהרץ
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
לבנהרץ

הרה"ח שמחה ומשפחתו שיחיו לבנהרץ
הרה"ח בערל ומשפחתו שיחיו לברטוב
הרה"ח יוסף ומשפחתו שיחיו לברטוב
הרה"ח מנחם ומשפחתו שיחיו לביא
הרה"ח ירון יצחק ומשפחתו שיחיו לדרמן
הרה"ח רפאל ומשפחתו שיחיו לזיוב
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו לזין
הרה"ח נחום ומשפחתו שיחיו לוריא
הרה"ח אליעזר ומשפחתו שיחיו ליין
הרה"ח יואב ומשפחתו שיחיו למברג
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו לנקין
הרה"ח שאול ומשפחתו שיחיו מזרחי
הרה"ח יוסף ומשפחתו שיחיו מינץ
הרה"ח חיים ומשפחתו שיחיו מלול
הרה"ח מנחם ומשפחתו שיחיו מעודה
הרה"ח אלימלך ומשפחתו שיחיו מרילוס
הרה"ח יהושע ומשפחתו שיחיו מתוק
הרה"ח חיים משה לייב ומשפחתו שיחיו
נוטיק

הרה"ח ישראל ומשפחתו שיחיו נפרסטק
הרה"ח צמח ומשפחתו שיחיו נרבוני
הרה"ח יעקב ומשפחתו שיחיו סגל
הרה"ח שניאור זלמן ומשפחתו שיחיו סגל
הרה"ח מנחם ומשפחתו שיחיו סגל

הרה"ח ישראל ומשפחתו שיחיו אוזן
הרה"ח שניאור ומשפחתו שיחיו אסולין
הרה"ח נתנאל ומשפחתו שיחיו אזולאי
הרה"ח חנוך ומשפחתו שיחיו אייזנברג
הרה"ח יאיר ומשפחתו שיחיו אלבו
הרה"ח יעקב לייב ומשפחתו שיחיו אלטיין
הרה"ח יהודה ומשפחתו שיחיו אלמקייס
הרה"ח הלל ומשפחתו שיחיו אלקריאך
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו אסמן
הרה"ח אליעזר ומשפחתו שיחיו ארנאוו
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
ארנאוו

הרה"ח יהודה לייב ומשפחתו שיחיו אשכנזי
הרה"ח מאיר ומשפחתו שיחיו אשכנזי
הרה"ח יהודה ומשפחתו שיחיו בוטמן
הרה"ח יצחק ומשפחתו שיחיו בונדרב
הרה"ח דניאל ומשפחתו שיחיו בלאיש
הרה"ח שניאור זלמן ומשפחתו שיחיו
בלומנפלד

הרה"ח שלמה ומשפחתו שיחיו בלפר
הרה"ח יצחק ומשפחתו שיחיו בק
הרה"ח אליעזר ומשפחתו שיחיו ברוד
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו ברוד
הרה"ח חיים ומשפחתו שיחיו ברכהן
הרה"ח מאיר ומשפחתו שיחיו בוטניק
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו גופין
הרה"ח יהושע זליג ומשפחתו שיחיו גופין
הרה"ח יוסף יצחק ומשפחתו שיחיו גופין
הרה"ח שלום ומשפחתו שיחיו גורליק
הרה"ח ראובן ומשפחתו שיחיו גרברציק
הרה"ח שלום בער ומשפחתו שיחיו גרונר
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
גרייזמאן

הרה"ח יוסף ומשפחתו שיחיו גרינברג
הרה"ח צבי ומשפחתו שיחיו גרינבלאט
הרה"ח שלום ומשפחתו שיחיו דוכמן
הרה"ח יעקב ומשפחתו שיחיו דייטש
הרה"ח ישראל ומשפחתו שיחיו דיסקין
הרה"ח יוסף ומשפחתו שיחיו דמיכובסקי
הרה"ח חיים ומשפחתו שיחיו דרוקמן
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו הבלין
הרה"ח משה ומשפחתו שיחיו הבר
הרה"ח מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו
הענדל

הרה"ח יצחק ומשפחתו שיחיו הר-צבי
הרה"ח אלימלך ומשפחתו שיחיו הרצל
הרה"ח אלי ומשפחתו שיחיו וייסברג

החזקת מכון 'ביאורים במאמרי רבינו'

מוקדשת לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
על-ידי ועד ידידי המכון

ר' שמואל ומשפחתו שיחיו אייזנברג
הרב לייבל ומשפחתו שיחיו בוימגארטען
ר' אהרון יעקב ומשפחתו שיחיו בלנן
הרב יהודה ומשפחתו שיחיו דוידאו
משפחת לפידות שיחיו, ארגנטינה
ר' מנחם מענדל ומשפחתו שיחיו פישר
ר' נתן ומשפחתו שיחיו ציבין
ר' ראובן ומשפחתו שיחיו קיל
הרב יצחק ומשפחתו שיחיו רסקין

קובץ זה נדפס
לזכות אמנון שיחיו
בן פרידה ע"ה

לבריאות, פרנסה טובה,
ולהצלחה רבה ומופלגה
בכל אשר יפנה

קובץ זה נדפס

לעילוי נשמת
הרה"ח שמואל גרונם
בן הרה"ח יצחק מאיר ע"ה
גרינברג

•
ולזכות מנחם מענדל
וזוגתו מרת סימה אסתר
ילדיהם
שלום דובער, צבי
שיחיו לאורך ימים
ושנים טובות

שניאורסאהן

קובץ זה נדפס
על-ידי ולזכות
ר' עזריאל איכל בן רעכיל
וזוגתו מרת אסתר מלכה בת בתיה

ילדיהם
ישראל, מנחם מענדל,
רעכיל, רבקה דינה,
דבורה לאה
שיחיו לאורך ימים
ושנים טובות

ראפאפארט

קובץ זה נדפס
על-ידי ולזכות
ר' מנחם מענדל
וזוגתו מרת נחמה דינה
ומשפחתם שיחיו
גורביץ

להצלחה רבה ומופלגה
בכל אשר יפנה

קובץ זה נדפס לזכות השלוחים
ביבשת אסיה
מתוך הצדעה להתמסרותם
לשליחותם ולעבודת הקודש
בתקופה מאתגרת ביותר

יהי רצון ששליחותם הברוכה
תחזור במהרה לאיתנה

נדפס על-ידי השליח
הרה"ח מרדכי שמואל שיחי' אבצן
הונג קונג

קובץ זה נדפס
על-ידי ולזכות

ר' צבי מרדכי
וזוגתו מרת זהבה ברוריה
שיחיו
רוזנפלד

להצלחה רבה ומופלגה
בכל אשר יפנה